

” Поліщук О. Формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів засобами інноваційних педагогічних технологій. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том 13, № 6. С. 91-97. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i6-012>.

Polishchuk O. Formuvannia tsyfrovoyi kompetentnosti maibutnykh praktychnykh psykhologiv zasobamy innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii [Forming digital competence of future practical psychologists by means of innovative pedagogical technologies]. *Osivta. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2025. Vol. 13, No 6. S. 91-97. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i6-012>.

УДК 37.091.3:004

DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i6-012

Олександр ПОЛІЩУК

Державний університет «Київський авіаційний інститут», Україна

<https://orcid.org/0009-0002-4801-1019>

oleksandr_mayor@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. В умовах цифрового суспільства успішність професійної діяльності практичних психологів визначається тим, наскільки вільно вони вміють застосовувати передові технологічні інновації (інструменти штучного інтелекту, соціальні мережі, онлайн-програми для збору, оброблення і захисту персональних даних) задля надання психологічної допомоги й забезпечення ефективного соціально-психологічного супроводу клієнтів в цифровому форматі. Це означає, що професійна підготовка майбутніх практичних психологів має сприяти формуванню в них цифрової компетентності. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності впровадження інноваційних педагогічних технологій до формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів в освітній процес закладів вищої освіти. Досягнення мети дослідження потребувало застосування методів теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури, а також методів узагальнення результатів дослідження. Теоретичний аналіз наукової педагогічної літератури надав автору змогу визначити інноваційні педагогічні технології, які сприяють формуванню цифрової компетентності майбутніх практичних психологів і розкрити особливості їх застосування. Визначені автором педагогічні технології (проблемного навчання, змішаного навчання, «перевернутого» навчання (Flipped Classroom), пошуково-дослідницької діяльності з застосуванням цифрових технологій, проектного навчання, імітаційно-ігрового навчання) надають змогу враховувати психологічні особливості майбутніх практичних психологів як представників цифрового покоління і спрямовані на формування і розвиток у них сукупності soft skills і ключових компетентностей для навчання протягом життя (у тому числі й цифрової компетентності). Зазначимо, що їхнє систематичне використання в освітньому процесі уможливорює формування в майбутніх практичних психологів не лише практичних навичок надання психологічної допомоги в очному режимі (під час особистих зустрічей), а й в онлайн форматі (віддалена синхронна й асинхронна комунікація засобами цифрових інструментів і сервісів). Подальші дослідження будуть спрямовані на розроблення й теоретичне обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів.

Ключові слова: цифрова компетентність; майбутні практичні психологи; змішане навчання; інноваційні педагогічні технології; освітній процес; заклади вищої освіти; професійна підготовка.

Oleksandr POLISHCHUK

State University "Kyiv Aviation Institute", Ukraine

<https://orcid.org/0009-0002-4801-1019>

oleksandr_mayor@ukr.net

FORMING DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE PRACTICAL PSYCHOLOGISTS BY MEANS OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES

Abstract. In a digital society, the success of the professional activity of practical psychologists is determined by how freely they can apply advanced technological innovations (artificial intelligence tools, social networks, online programs for data collection, processing and personal data protection) to provide psychological assistance and ensure adequate social and psychological support for clients in a digital format. Future practical psychologists' professional training should contribute to forming their digital competence and involve using innovative pedagogical technologies in the educational process. The study aims to substantiate the feasibility of introducing innovative pedagogical technologies to the formation of future practical psychologists' digital competence in the educational process of higher education institutions. Achieving the research aim required the use of theoretical analysis of scientific and pedagogical literature on the research problem and methods of generalising the research results. The theoretical analysis of the scientific pedagogical literature allowed the author to identify innovative pedagogical technologies that contribute to forming future practical psychologists' digital competence and reveal their application features. The pedagogical technologies identified by the author (problem-based learning, blended learning, Flipped Classroom, research and development activities using digital technologies, project-based learning, simulation and game-based learning) correspond to the psychological peculiarities and the ways of thinking of future practical psychologists as representatives of the digital generation and aim to form and develop future practical psychologists' soft skills and key competencies for lifelong learning (including digital competence). It should be noted that their systematic use in the educational process makes it possible to develop both future practical psychologists' practical skills in providing psychological assistance in person (during personal meetings) and in an online format (remote synchronous and asynchronous communication through digital tools and services). The author will aim his further research at developing and theoretically substantiating the organisational and pedagogical conditions for forming future practical psychologists' digital competence.

Keywords: digital competence; future practical psychologists; blended learning; innovative pedagogical technologies; educational process; higher education institutions; professional training.

Постановка проблеми. В умовах цифрового суспільства застосування передових технічних інновацій (у тому числі й інструментів штучного інтелекту, хмарних технологій, цифрових платформ, віртуальної й доповненої реальності) надає практичним психологам численні переваги, а наявність в них цифрових умінь і навичок забезпечує успішне виконання ними професійних завдань. Як показує практичний досвід, успішність професійної діяльності визначається тим, наскільки вільно сучасні практичні психологи вміють працювати з інструментами штучного інтелекту, з соціальними мережами, застосовувати онлайн-програми для збору і оброблення інформації, а також для захисту персональних даних від загроз в онлайн-середовищі й запобіганню їхньому витоку [11]. Використання практичними психологами технічних інновацій під час здійснення професійної діяльності спрощує надання психологічної допомоги й забезпечує ефективний соціально-психологічний супровід клієнтів в цифровому форматі. Це означає, що професійна підготовка майбутніх практичних психологів має сприяти формуванню в них цифрової компетентності. Зазначимо також, що на важливості формування в майбутніх фахівців різних спеціальностей (у тому числі й майбутніх практичних психологів) цифрової компетентності наголошується в низці нормативно-правових документів України, а саме: у Концепції розвитку цифрових компетентностей до 2025 року (2021 р.) [9], Законі України «Про освіту» (2017 р.) [13], у Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) [12]. Отже, на сучасному етапі технологічного розвитку суспільства проблема формування в майбутніх практичних психологів засобами інноваційних педагогічних технологій є актуальною й доцільною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження підтверджують не лише важливість формування в майбутніх практичних психологів цифрової компетентності як однієї з ключових компетентностей для навчання протягом життя, а й застосування в освітньому процесі інноваційних педагогічних технологій, які сприяють формуванню сукупності цифрових умінь і навичок, необхідної для успішного здійснення професійно-психологічної діяльності в умовах цифрового суспільства.

О. Демчук і Н. Хупавцева акцентують увагу на тому, що впровадження проектних технологій в освітню діяльність майбутніх психологів забезпечує ефективний розвиток в них здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, аналізувати й перевіряти інформацію, формулювати логічні й аргументовані умовиводи, що й надає їм змогу самостійно розв'язувати проблеми різного ступеня складності [3]. Учені зазначають, що саме проектні технології уможливають формування в майбутніх психологів навичок самостійного і міждисциплінарного мислення, а також сприяють їхньому інтелектуальному розвитку.

Л. Цибух, А. Гусев та Л. Бадюл переконані, що необхідність формування в майбутніх психологів ключових компетентностей для навчання протягом життя (у тому числі й цифрової компетентності) зумовлює потребу застосування в освітньому процесі інноваційних технологій навчання [15]. Такими технологіями, які надають майбутнім психологам змогу усвідомити особливості професійної діяльності (у тому числі й особливості взаємодії у парадигмі «психолог-клієнт»), є технології дистанційного навчання, проектні технології й ігрові технології навчання.

Н. Козак вважає, що використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх психологів забезпечує ефективний розвиток їхньої соціально-психологічної компетентності, критичного мислення і навичок спілкування [8]. Учена стверджує, що інтерактивні технології мають численні переваги: розкриття потенційних творчих можливостей майбутніх психологів, розвиток активності і самостійності майбутніх психологів, залучення майбутніх практичних психологів до активної пізнавальної діяльності тощо. До таких інтерактивних технологій Н. Козак відносить технології ігрового навчання, технології опрацювання дискусійних питань, кейс-технології.

Схожої думки дотримується й А. Шапошнікова, яка зазначає, що застосування в освітньому процесі інтерактивних технологій навчання уможливорює посилення практичної підготовки майбутніх психологів. Такими технологіями навчання, на думку А. Шапошнікової, є тренінгові технології [16]. Учена вважає, що впровадження тренінгових технологій сприяє формуванню в майбутніх психологів презентаційних навичок, уміння формулювати й доводити власну думку під час комунікативної взаємодії, розкриттю в майбутніх психологів творчого потенціалу, а також забезпечує ефективне формування в них здатності до рефлексії, комунікативної компетентності, навичок реалізації професійної етики у поведінці.

Проте, аналіз наукової педагогічної літератури свідчить про недостатню кількість праць, у яких обґрунтовується доцільність застосування інноваційних педагогічних технологій до формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів. Необхідність обґрунтування зазначеної проблеми пов'язуємо з тим, що для сучасних практичних психологів надзвичайно важливою є взаємодія в цифровому просторі й здатність користуватися цифровими технологіями.

Мета дослідження: Мета дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності впровадження інноваційних педагогічних технологій до формування цифрової компетентності майбутніх

практичних психологів в освітній процес закладів вищої освіти на основі теоретичного аналізу наукових доробків українських учених.

Методи дослідження. Досягнення мети дослідження потребувало застосування методів теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження, а також методів узагальнення результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здійснений аналіз науково-педагогічної літератури уможливив визначення інноваційних педагогічних технологій, які ефективно сприяють формуванню цифрової компетентності майбутніх практичних психологів. До таких педагогічних технологій відносимо технології проблемного навчання, технології змішаного навчання, технологію «перевернутого» навчання (Flipped Classroom), технології пошуково-дослідницької діяльності, технології проєктного навчання, а також технології імітаційно-ігрового навчання (рис. 1).

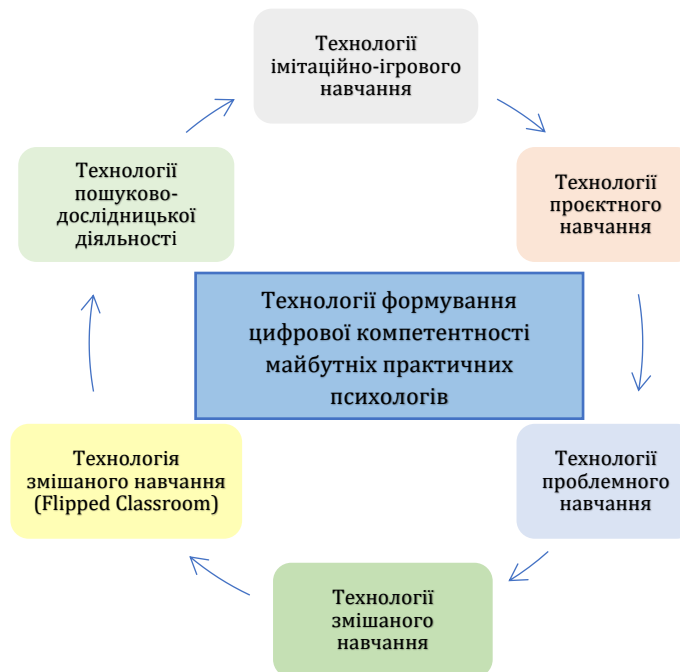

Рис. 1. Технології формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів

Необхідність формування в майбутніх практичних психологів уміння працювати з інформацією, застосовувати цифрові інструменти і ресурси задля пошуку необхідної інформації, ефективно планувати й організувати освітню й майбутню професійно-психологічну діяльність, знаходити нові підходи до розв'язання різних проблем, а також розвитку в них критичного мислення і навичок прийняття спільних рішень передбачає застосування в освітньому процесі, технологій проєктного навчання і пошуково-дослідницької діяльності. Формуванню в майбутніх практичних психологів уміння організувати і проводити психологічні консультації в онлайн форматі, організувати віддалену синхронну й асинхронну комунікацію з клієнтами, уміння розпізнавати емоційний стан людей, здатності досягати консенсусу, здатності до емпатії, а також здатності керувати власними емоціями задля забезпечення толерантного спілкування сприяє застосування технологій імітаційно-ігрового навчання.

Цілеспрямованому формуванню цифрової компетентності майбутніх практичних психологів сприяє впровадження технологій змішаного навчання. Услід за сучасними українськими вченими вважаємо, що в умовах цифровізації суспільства підготовка молодого покоління до цифрового майбутнього має бути спрямована на формування в них низки цифрових умінь і навичок, що передбачає впровадження інноваційних педагогічних технологій [10; 14]. Однією з таких інноваційних педагогічних технологій є технологія змішаного навчання. Під змішаним навчанням Л. Лук'янова та К. Годлевська розуміють «особливу модель організації навчального процесу, яка органічно поєднує очне та дистанційне (онлайн) навчання, уможливорює оптимальний вибір часу взаємодії в аудиторії або поза її межами, у синхронному чи асинхронному режимах, передбачає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій і технічних засобів навчання» [10, с. 33]. Упровадження моделі змішаної організації освітнього процесу передбачає використання хмарних технологій й освітніх платформ задля забезпечення вільного доступу до освітнього матеріалу і виконання завдань, а також для ефективної співпраці й взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. До безперечних переваг технологій змішаного навчання вчені відносять можливість індивідуалізувати й

персоналізувати навчання, підвищити залученість і мотивацію, забезпечити розвиток цифрової грамотності, навичок самостійного навчання, а також ефективного використання аудиторного часу [10; 14]. Отже, їхнє застосування в підготовці майбутніх практичних психологів сприяє формуванню в них таких цифрових навичок, як навички роботи з різними цифровими ресурсами й інструментами, пошуку інформації й ефективної взаємодії в цифровому просторі.

Погоджуємося з поглядом О. Коберника щодо того, що в підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей проблемне навчання виконує загальні і спеціальні функції [6]. Загальні функції включають засвоєння майбутніми фахівцями системи знань і способів розумової і практичної діяльності, розвиток їхньої пізнавальної самостійності і творчих здібностей, формування в них світогляду на основі розвитку логічного та критичного мислення. Спеціальні функції передбачають формування в майбутніх фахівців навичок творчого засвоєння і застосування знань, уміння розв'язувати освітні і професійно орієнтовані проблеми, а також забезпечують оволодіння методами наукового дослідження. Учений, який виокремлює чотири рівні проблемного навчання (несамостійної активності, напівсамостійної активності, самостійної активності і творчої активності), вважає, що рівень творчої активності свідчить про наявність в майбутніх фахівців творчої уяви, умінь мислити логічно і послідовно, знаходити нові способи розв'язання певної проблеми, формулювати обґрунтовані висновки.

Пошуково-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти передбачає формування і розвиток в них умінь і навичок здійснення самостійних досліджень, самостійної роботи з традиційними і цифровими джерелами інформації, творчого розв'язання професійно орієнтованих завдань, а також сприяє їхньому професійному становленню як висококомпетентних фахівців [2; 17]. Гармонійне поєднання технологій пошуково-дослідницької діяльності й інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей, на переконання А. Яновського, є потужним засобом активізації їхньої навчально-пізнавальної діяльності в умовах Європейської інтеграції й стрімкої цифровізації вищої освіти [17]. Учений пояснює, що використання розмаїття інформаційно-комунікаційних технологій під час здійснення пошуково-дослідницької діяльності оптимізує організацію освітньої діяльності майбутніх фахівців, уможливорює ефективний пошук, зберігання, редагування і поширення інформації. Головна перевага поєднання технологій пошуково-дослідницької діяльності з інформаційно-комунікаційними технологіями полягає в можливості вдосконалення практичних умінь і навичок роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями (у тому числі й умінь пошуку й аналізу необхідної інформації).

Застосування технології «перевернутого» навчання (Flipped Classroom) під час формування в майбутніх практичних психологів цифрової компетентності надає змогу врахувати їхні психологічні особливості як представників цифрового покоління і забезпечує їхнє перетворення на активних і відповідальних учасників освітнього процесу, які відкриті до здобуття нового досвіду здійснення професійно-психологічної діяльності в умовах цифрового суспільства [7]. Ефективність зазначеної технології пов'язуємо з тим, що її застосування передбачає самостійне опрацювання певного теоретичного матеріалу вдома у вигляді відео, мультимедійної презентації, можливість багатократного перегляду заздалегідь підготовленого освітнього контенту в цифровому форматі, а в подальшому застосування засвоєних теоретичних знань на практиці під час виконання практичних завдань, розв'язання проблемних ситуацій, участі в групових обговореннях, дискусіях, представлення результатів виконання індивідуальних або групових проєктів.

На переконання багатьох українських учених технології імітаційно-ігрового навчання відіграють важливе значення в становленні майбутніх фахівців як професіоналів [1; 4; 5]. Використання ігор (рольових і ділових ігор) на практичних заняттях з різних дисциплін уможливорює імітацію майбутньої професійної діяльності, забезпечує формування і розвиток в майбутніх фахівців практичних умінь і навичок, необхідних для ефективного розв'язання професійно орієнтованих завдань. Залучення майбутніх фахівців до імітаційно-ігрового навчання надає їм змогу оволодіти ґрунтовними теоретичними знаннями, практичними умінями і навичками, а виявлення ними під час ігрової діяльності таких важливих якостей як активність, ініціативність і самостійність сприяє виробленню творчого стилю розв'язання професійно орієнтованих завдань. Імітаційно-ігрова діяльність сприяє формуванню в майбутніх фахівців навичок самостійного мислення, організаційно-комунікаційних умінь, умінь працювати в команді. Проведення на практичних заняттях ділових і рольових ігор із застосуванням цифрових ресурсів і інструментів для пошуку і поширення інформації, цифрових технологій для організації і проведення відеоконференцій й онлайн зустрічей, цифрових інструментів для організації і проведення опитувань, а також соціальних мереж надає змогу ефективно підготувати майбутніх практичних психологів до професійно-психологічної діяльності в умовах цифрового суспільства. Виконання різних ролей під час імітаційно-ігрового навчання надає майбутнім практичним психологам змогу не лише розглядати певну проблему з різних позицій, а й передбачає

формування в них низки цифрових умінь і навичок (у тому числі й умінь до ефективної взаємодії в цифровому середовищі).

Імплементация в освітній процес технологій проектного навчання, які є ефективним інструментом активізації навчально-пізнавальної діяльності, надає змогу посилити мотивацію навчання майбутніх практичних психологів і сформувати в них пізнавальний інтерес і прагнення до самостійного набуття знань. Залучення майбутніх практичних психологів до підготовки проектів забезпечує ефективне формування в них навичок пошуку й аналізу інформації, організаційно-комунікаційних умінь, умінь працювати в команді, навичок ефективного спілкування, а також розвиток таких професійно важливих якостей як самостійність, ініціативність і відповідальність. Підготовка проекту/проектів передбачає розгортання певних етапів: 1) пошук, аналіз й узагальнення необхідної інформації, 2) створення певного контенту у вигляді презентації, відео або постеру/постерів, 3) представлення проекту, 4) спільне обговорення здобутих результатів й їхнє оцінювання. Кожний з етапів передбачає формування в майбутніх практичних психологів певної сукупності цифрових умінь і навичок, які є складниками їхньої цифрової компетентності. Так, пошук, аналіз й узагальнення необхідної інформації, який відбувається не лише шляхом опрацювання друкованих видань (енциклопедії, довідники, наукові журнали, збірники тез та матеріалів конференцій, монографії, періодичні видання, посібники тощо), а й за допомогою розмаїття інформаційно-пошукових систем, забезпечує ефективне формування в майбутніх практичних психологів навичок пошуку, аналізу й критичного аналізу інформації, умінь застосовувати цифрові технології для пошуку необхідної інформації, її зберігання і поширення. Створення контенту у вигляді презентації, відео або постеру передбачає формування і розвиток навичок створення цифрового контенту, а також умінь користуватися низкою онлайн-інструментів для створення графічних матеріалів (Google Slides, Canva, Prezi, Power Point), а також хмарних сервісів для зберігання і поширення інформації. Представлення підготовленого проекту, а також спільне обговорення здобутих результатів й їхнє оцінювання забезпечує ефективне формування в майбутніх практичних психологів навичок активного слухання, презентаційних умінь, навичок аргументації, рефлексійних умінь і здатності критично оцінювати власні досягнення й досягнення своїх одногрупників.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Здійснений аналіз наукової педагогічної літератури надає всі підстави стверджувати, що поряд з активізацією пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів, посиленням мотивації навчання, розвитком критичного мислення й умінь формулювати аргументи, висувати альтернативи вирішення певної проблеми, примати свідоме рішення на основі власних умовиводів, здатності враховувати думку співрозмовника застосування таких інноваційних педагогічних технологій, як технології проблемного навчання, технології змішаного навчання, технології «перевернутого» навчання (Flipped Classroom), технології пошуково-дослідницької діяльності, технології проектного навчання та імітаційно-ігрового навчання забезпечує ефективне формування в них цифрової компетентності. Маємо також зазначити, що систематичне використання дібраних у ході дослідження інноваційних педагогічних технологій уможливорює формування в майбутніх практичних психологів не лише практичних навичок надання психологічної допомоги в очному режимі (під час особистих зустрічей), а й в онлайн форматі (віддалена синхронна й асинхронна комунікація засобами цифрових інструментів і сервісів). Отже, зважаючи на те, що здатність практичних психологів застосовувати цифрові інструменти і ресурси надає їм можливість бути активними, самостійними й автономними у здійсненні професійно-психологічної діяльності в умовах цифрового суспільства, вважаємо, що впровадження саме цих інноваційних педагогічних технологій в процес підготовки майбутніх практичних психологів забезпечує цілеспрямоване формування їхньої цифрової компетентності. Здійснений аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що дібрані педагогічні технології (проблемного навчання, змішаного навчання «перевернутого» навчання (Flipped Classroom), пошуково-дослідницької діяльності з застосуванням цифрових технологій, проектного навчання, імітаційно-ігрового навчання) урахують психологічні особливості майбутніх практичних психологів як представників цифрового покоління і спрямовані на формування і розвиток у них сукупності soft skills і ключових компетентностей для навчання протягом життя (у тому числі й цифрової компетентності).

Подальші дослідження будуть спрямовані на розроблення й теоретичне обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів.

Список використаних джерел

1. Болгарін В. В., Болгаріна О. Ю. Особливості застосування інтерактивних технологій навчання при викладанні нефармацевтичних дисциплін. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2015. Вип. 42. С. 168–172.

2. Буров О. Ю., Камишин В. В., Поліхун Н. І., Ашерев А. Т. Технології використання мережевих ресурсів для підготовки молоді до дослідницької діяльності : монографія. Київ : ТОВ «Інформаційні системи». 2012. 416 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/26691/1/burov%202.pdf>
3. Демчук О. О., Хупавцева Н. О. Метод проектів як засіб активізації діяльності студентів-психологів. *Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць РДГУ*. 2014. Вип. 3. С. 48–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2014_3_17
4. Вішневська К. Г. Імітаційно-ігрове навчання як процес формування творчих здібностей студентів вищої школи. *Педагогічні науки. Серія «Теорія і методика професійної освіти»*. 2007. № 46. С. 190–193. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1466>
5. Вонсович В. П. Використання імітаційних технологій і прийомів у навчально-професійній діяльності студентів. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2008. № 126. С. 40–43. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/1199/>
6. Коберник О. М. Формування навчально-пізнавальної активності студентів у процесі застосування технології проблемного навчання. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2015. Вип. 1. С. 72–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2015_1_9
7. Ковтун О., Крикун В. Методологія застосування технології “перевернутого навчання” (flipped learning) у процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. Вип. спецвип. С. 153–160.
8. Козак Н. Інтерактивні технології соціально-психологічної компетентності професійної підготовки майбутніх психологів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 7 (131). С. 393–400. DOI 10.24139/2312-5993/2023.07/393-400
9. Концепція розвитку цифрових компетентностей : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 No 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>.
10. Лук'янова Л. Б., Годлевська К. В. Теоретико-методологічний (контекстний) аналіз змішаного навчання та перспективи його впровадження у сучасній освітній практиці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип. 72. С. 27–37. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-27-37>
11. Поліщук О. С. Цифрова компетентність майбутніх практичних психологів: сучасні підходи до розуміння змісту і сутності. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 2(43). С. 852–860. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-852-860](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-852-860)
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 01 черв. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
13. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 01 черв. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
14. Самойленко І., Попадич О., Попадич Б. Змішане навчання: інноваційний підхід до освітнього процесу в умовах цифрової трансформації. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Серія «Педагогічні науки»*. 2024. Вип. 1(60). С. 57–61. <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2024.1.11>
15. Цибух Л., Гусев А., Бадюл Л. Проблеми онлайн навчання майбутніх психологів та способи їх подолання. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Серія «Психологія»*. 2024. № 1(62). С. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2024.1.4>
16. Шапошнікова А. Формування професійної компетентності майбутнього практичного психолога: обґрунтування психолого-педагогічних умов. *Рідна школа*. 2013. № 11. С. 73–76.
17. Яновський А. О. Пошуково-дослідницька діяльність з використанням інформаційно-комунікаційних технологій в умовах європейської інтеграції. *Наука і освіта*. 2008. № 8-9. С. 208–210. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5800>

References

1. Bolharin V. V., Bolharina O. Yu. Osoblyvosti zastosuvannya interaktyvnykh tekhnolohii navchannia pry vykladanni nefakhovykh dystsyplin [Peculiarities of using interactive learning technologies in teaching non-specialist disciplines]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. 2015. Vyp. 42. С. 168–172 [in Ukrainian].
2. Burov O. Yu., Kamyshyn V. V., Polikhun N. I., Asherov A. T. Tekhnolohii vykorystannia merezhevykh resursiv dlia pidhotovky molodi do doslidnytskoi diialnosti [Technologies of using network resources to prepare young people for research activities]: monohrafiia. Kyiv : TOV «Informatsiini systemy». 2012. 416 s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/26691/1/burov%202.pdf> [in Ukrainian]
3. Demchuk O. O., Khupavtseva N. O. Metod proektiv yak zasib aktyvizatsii diialnosti studentiv-psykholohiv [The project method as a means of increasing the activity of psychology students]. *Psykholohiia: realnist i perspektvyv: zbirnyk naukovykh prats RDHU*. 2014. Vyp. 3. S. 48–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2014_3_17 [in Ukrainian].
4. Vishnevskaya K. H. Imitatsiino-ihrove navchannia yak protses formuvannia tvorchykh zdibnostei studentiv vyshchoi shkoly [Imitation and game-based learning as a process of forming creative abilities of higher education students]. *Pedahohichni nauky. Seriia «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity»*. 2007. № 46. S. 190–193. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1466> [in Ukrainian].
5. Vonsovych V. P. Vykorystannia imitatsiinykh tekhnolohii i priyomiv u navchalno-profesiinii diialnosti studentiv [Applying simulation technologies and techniques in students' educational and professional activities.]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriia «Pedahohichni nauky»*. 2008. № 126. S. 40–43. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/1199/> [in Ukrainian].

6. Kobernyk O. M. Formuvannia navchalno-piznavalnoi aktyvnosti studentiv u protsesi zastosuvannia tekhnolohii problemnoho navchannia [Formation of the students' training and cognitive activity in the implementation of problem-based learning technology]. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii*. 2015. Vyp. 1. S. 72–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2015_1_9 [in Ukrainian].
7. Kovtun O., Krykun V. Metodolohiia zastosuvannia tekhnolohii "perevernutoho navchannia" (flipped learning) u protsesi pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy [Methodology of flipped learning technology application in the process of training of prospective foreign language teachers]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu*. 2019. Vyp. spetsvyp. S. 153–160 [in Ukrainian].
8. Kozak N. Interaktyvni tekhnolohii sotsialno-psykholohichnoi kompetentnosti profesiinoy pidhotovky maibutnikh psykholohiv [Interactive technologies of social and psychological competence of future psychologists' professional training]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2023. № 7 (131). S. 393–400. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.07/393-400> [in Ukrainian].
9. Kontsepsiia rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2021 No 167-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
10. Lukianova L. B., Hodlevska K. V. Teoretyko-metodolohichni (kontekstnyi) analiz zmishanoho navchannia ta perspektyvy yoho vprovadzhenia u suchasniy osvितnii praktytsi [Theoretical-methodological (contextual) analysis of blended learning and prospects of its implementation in modern educational practice]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. 2024. Vyp. 72. S. 27–37. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-27-37> [in Ukrainian].
11. Polishchuk O. S. Tsyfrova kompetentnist maibutnikh praktychnykh psykholohiv: suchasni pidkhody do rozuminnia zmistu i sutnosti [Digital competence of future practical psychologists: present-day approaches to understanding the content and essence]. *Nauka i tekhnika sohodni*. 2025. № 2(43). S. 852–860. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-852-860](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-852-860) [in Ukrainian].
12. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII : stanom na 01 cherv. 2025 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
13. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII : stanom na 01 cherv. 2025 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
14. Samoilenko I., Popadych O., Popadych B. Zmishane navchannia: innovatsiinyi pidkhid do osvितnoho protsesu v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Blended learning: an innovative approach to the educational process in the context of digital transformation]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom. Seriiia «Pedahohichni nauky»*. 2024. Vyp. 1(60). S. 57–61. DOI <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2024.1.11> [in Ukrainian].
15. Tsybukh L., Husiev A., Badiul L. Problemy onlain navchannia maibutnikh psykholohiv ta sposoby yikh podolannia [Problems of online training of future psychologists and ways to submit them]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Seriiia «Psykholohiia»*. 2024. № 1(62). S. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2024.1.4> [in English].
16. Shaposhnikova A. Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnoho praktychnoho psykholoha: obruntuvannia psykholoho-pedahohichnykh umov [Formation of professional competence of the future practical psychologist: a background of psychological and pedagogical conditions]. *Ridna shkola*. 2013. № 11. S. 73–76 [in Ukrainian].
17. Yanovskyi A. O. Poshukovo-doslidnytska diialnist z vykorystanniam informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v umovakh yevropeiskoy intehratsii [Research activity of students in Humanities via using informational and communication technologies in terms of European integration]. *Nauka i osvita*. 2008. № 8-9. S. 208–210. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5800> [in Ukrainian].

| Матеріал надійшов до редакції: 24.05.2025 р. | Прийнято до друку: 14.06.2025 р. | Опубліковано: 30.06.2025 р. |

